

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

ÖZBEKİSTAN ÜLKE RAPORU 2026

Taşkent Ticaret Müşavirliği

İçindekiler

COĞRAFI KONUMU	3
BÖLGESEL YAPISI VE NÜFUSU	3
SİYASİ VE İDARİ YAPISI	4
Yasama.....	4
Yürütme	5
GENEL EKONOMİK DEĞERLENDİRME	6
Özbekistan'ın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası	6
Makroekonomik Göstergeler	9
Yapısal Reformlar	9
Sanayi Üretimi	11
Tarımsal Üretim	13
Yatırımlar	14
İnşaat	17
Hizmetler	19
DIŞ TİCARET	21
ULAŞIM ALTYAPISI.....	25
Demiryolu	26
Karayolu	27
Havayolu	27

Kaynak: Bu raporun hazırlanmasında çoğunlukla Özbekistan İstatistik Komitesi'nin resmi verilerinden faydalanılmıştır. Farklı bir kaynaktan yararlanıldığı durumlarda ise ilgili bölümlerde kaynakları belirtilmiştir.

COĞRAFI KONUMU

Orta Asya'nın kalbinde yer alan Özbekistan Cumhuriyeti yaklaşık 450 bin km²'lik bir yüzölçümüne sahiptir. Ülke, güneybatıdaki Ceyhun (Amuderya) ve kuzeydoğudaki Seyhun (Sirderya) nehirleri arasında yer almakta olup, topraklarının uzunluğu batıdan doğuya 1.425 km, kuzeyden güneye ise 930 km'dir.

Özbekistan, kuzey ve kuzey doğuda Kazakistan, doğu ve güneydoğuda Kırgızistan ve Tacikistan, batıda Türkmenistan ve güneyde Afganistan ile sınır komşusudur. Ülke sınırının toplam uzunluğu 7.090 km'dir. Afganistan ile sınırı 143 km, Kazakistan ile 2.356 km, Kırgızistan ile 1.476 km, Tacikistan ile 1.283 km ve Türkmenistan ile 1.831 km'dir.

Ülke topraklarının yaklaşık beşte dördü ovalardan oluşmaktadır. Bunlardan en büyüğü ülkenin kuzey batısında yer alan Turan ovasıdır. Topraklarının %46'sı yayla ve bozkırlardan ve %41'i de çöl ve diğer arazi tiplerinden oluşan Özbekistan'ın toplam kara alanlarının %3'ü orman ve koruluk, %10'u ise tarıma elverişlidir. Ekilebilir alanların yaklaşık %95'i sulanabilmektedir. Bu özelliği ile Özbekistan, Orta Asya Cumhuriyetleri arasında en iyi sulu tarım yapılabilen ülke konumundadır.

Ülkenin doğusu ve kuzey doğusu Tanrı ve Pamir Dağlarının sırtlarında yer alır ve 4.643 m ile ülkenin en yüksek yeri burasıdır. Doğudan batıya ve güneye gidildikçe yükseklik azalır. Ülkede bulunan birçok vadiden en büyüğü, ülkenin güney doğusunda yer alan 370 km uzunluğunda ve 190 km genişliğindeki Fergana Vadisidir. Ülkenin kuzey orta bölümünde dünyanın en büyük çölllerinden birisi olan Kızıl Kum çölü bulunmaktadır.

BÖLGESEL YAPISI VE NÜFUSU

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Özbekistan 12 bölge (viloyat) ve Özbekistan'a bağlı özerk bir cumhuriyet olan Karakalpakistan Cumhuriyeti'nden oluşmaktadır. Ayrıca, Taşkent bağımsız şehir statüsündedir. 1 Ocak 2026 itibarıyla Özbekistan'ın nüfusu 38,2 milyon kişidir.

Bölge	Merkez	Nüfus (milyon)
Andican	Andican	3,5
Buhara	Buhara	2,1
Cizzak	Cizzak	1,6
Kaşkaderya	Karşi	3,7
Navoi	Navoi	1,1
Namangan	Namangan	3,2
Semerkant	Semerkant	4,4
Surhanderya	Tirmiz	3
Sirderya	Gulistan	0,9
Taşkent	Taşkent	3,2
Taşkent Şehri		3,2
Fergana	Fergana	4,2
Harezmi	Urgenç	2,1
Karakalpakistan Cumhuriyeti	Nukus	2

1 Ocak 2026 itibarıyla, nüfusun yaklaşık %51 şehirlerde yaşamaktadır. Genç bir nüfusa sahip olan Özbekistan'ın çalışma çağındaki nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı %57, genç nüfusun oranı %32 ve yaşlı nüfusun oranı ise %11 seviyesindedir. Nüfusun %60'ı 30 yaşın altındadır.

SIYASİ VE İDARİ YAPISI

Yasama

Özbekistan Cumhuriyeti'nin yasama organı olan **Âli Meclis (Oliy Majlis)**, bağımsızlığından sonraki dönemde tek kamaralı olarak görev yapmıştır. Aralık 2004'te yapılan değişiklik ile çift meclis yasama sistemine geçilmiştir.

Âli Meclis ya da Yüksek Meclis, 100 üyeli **Senato** (üst kamara) ile 150 üyeli **Yasama Meclisi'**nden (alt kamara) oluşur.

Senato, bölgesel temsil esasına göre seçilen 100 senatörden oluşur. Karakalpakistan Cokarı Kengesi (Yerel Meclis), 12 vilayet ve Taşkent Şehrine bağlı şehir ve ilçe meclislerine seçilen yerel meclis vekilleri tarafından yapılan ortak toplantılarda, gizli oylama ile 6'şar kişi (toplam 84) Senatör olarak belirlenmektedir. Geriye kalan 16 senatör ise, Cumhurbaşkanı tarafından bilim, sanat, edebiyat, ekonomi ve diğer alanlarda önemli konuma sahip, saygın kişiler arasından atanmaktadır.

Senatörlerin görev süresi beş yıl olup, yeni Senato oluşturuluncaya kadar görevlerine devam ederler. Senato'da bölgesel, siyasi ve diğer esaslara dayalı gruplar oluşturulamaz. Seçim günü

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

25 yaşını doldurmuş, beş yıl daimi olarak ikamet eden Özbek vatandaşları senatör olma hakkına sahiptir.

Dokunulmazlık hakkına sahip olan Senato üyeleri, suçlanamaz, gözaltına alınamaz ve yargılanamazlar. Senato'da daimi olarak görev yapacak senatör sayısı toplam üyenin dörtte birini geçemez ve daimi çalışacak senatörler bilimsel ve pedagojik faaliyetin dışında ücret karşılığı herhangi bir gelir getirici işle meşgul olamazlar.

Yasama Meclisi, dar bölge seçim sistemine göre siyasi partilerin katıldığı oylamalar sonucunda seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. 135 milletvekili siyasi partilerden seçim sonucuna göre belirlenmekte iken, daha önce belirlenen 15 sandalye ise Özbekistan Ekoloji Hareketi'ne verilmektedir.

Görev süresi beş yıl olan Meclis, bir sonraki Meclis oluşuncaya kadar görevine devam etmektedir. Seçim günü 25 yaşını doldurmuş olan ve en az beş yıl süreyle Özbekistan'da daimi ikamet eden Özbek vatandaşları milletvekili seçilme hakkına sahiptir. Milletvekilleri bilimsel ve pedagojik faaliyetin dışında ücret karşılığı başka bir faaliyette bulunamamaktadır.

Yürütme

Özbekistan Cumhuriyeti, bağımsızlığının ilk yıllarında demokratik sistemi yerleştirmek için çok partili sisteme geçilmesine yönelik olarak alternatif partilerin kurulmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri hayata geçirmiş ve ilk çok partili demokratik seçimler Aralık 1994'te gerçekleştirilmiştir.

Bakanlar Kurulu, Özbekistan Cumhuriyeti'nin yürütme organıdır ve başbakan, 4 başbakan yardımcısı ve 21 bakandan oluşmaktadır. Karakalpakistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı da Bakanlar Kurulu üyeleri arasında yer almaktadır. Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanı ve Âli Meclis'e (Yasama Meclisi ve Senato) karşı sorumludur.

Bakanlar Kurulu, seçimlerin ardından kurulan yeni Yüksek Meclis'e istifasını sunar. Yeni yapılan genel seçimlerin ardından başbakan aday, Yasama Meclisi'nde en çok sandalyeye sahip siyasi parti veya eşit sayıda sandalyeye sahip birkaç siyasi parti tarafından önerilir. Cumhurbaşkanı önerilen başbakan adayını inceledikten sonra 10 günlük süre içerisinde Yasama Meclisi ve Senato onayına sunar. Başbakan aday, milletvekilleri ve senatörlerin toplam sayısının yarısından fazlasının destek oyu ile onaylanmış sayılır. Bakanlar Kurulu üyeleri başbakan tarafından önerilir ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanır.

Başbakan ile Yasama Meclisi arasında devamlı anlaşmazlık olması durumunda, Yasama Meclisi milletvekilleri toplam sayısının en az üçte ikisi tarafından Cumhurbaşkanı'na sunulan öneri çerçevesinde, Yüksek Meclis'in alt ve üst kanadının ortak oturumunun gündemine başbakana güvensizlik oyu verilmesi konusu getirilir. Başbakana güvensizlik oyu, milletvekilleri ile senatörlerin toplam sayısının en az üçte ikisinin oy vermesi durumunda geçerli olacaktır.

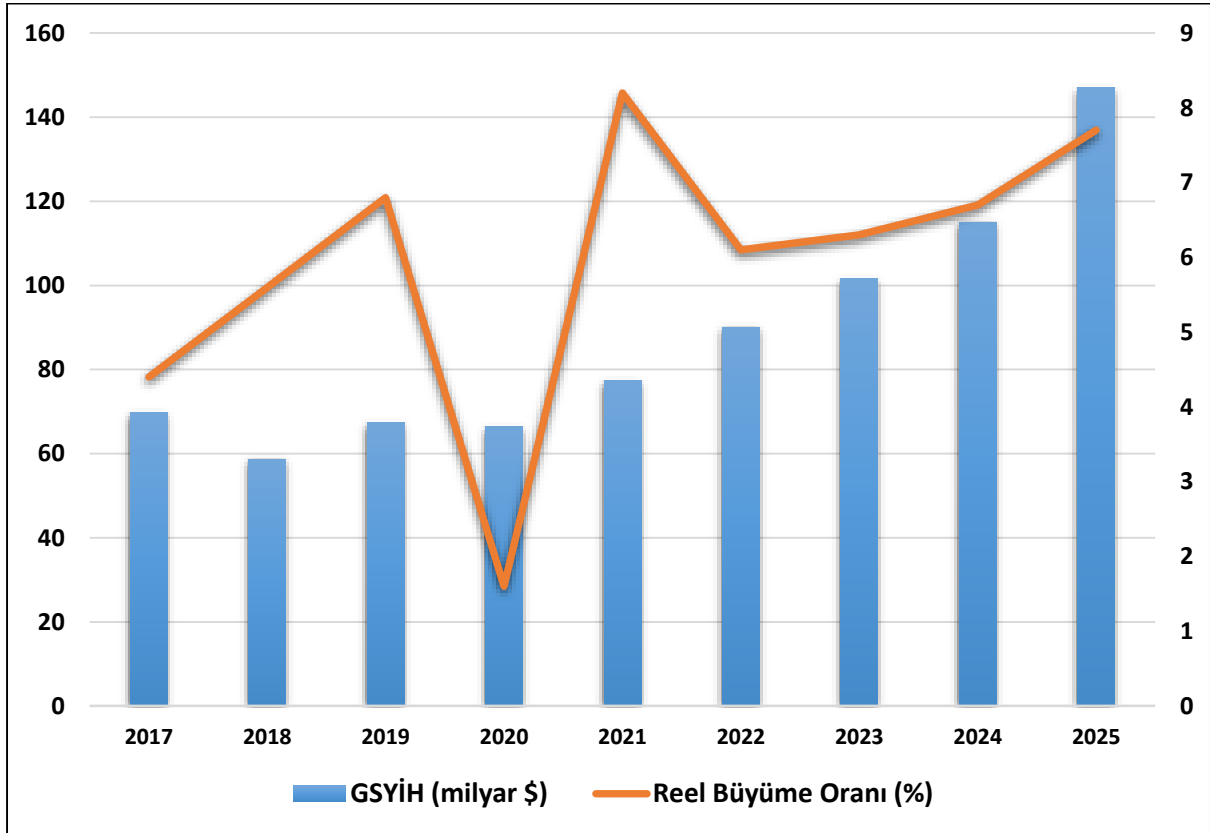
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Bu durumda, Cumhurbaşkanı başbakanın görevinden alınmasına ilişkin karar alır. Bakanlar Kurulu da başbakan ile birlikte istifa eder. Yeni başbakan adayı Cumhurbaşkanı tarafından Yüksek Meclisi Yasama Meclisi'ndeki siyasi parti meclis gruplarıyla ilgili istişareler yapıldıktan sonra Yüksek Meclis alt ve üst kanadının onayına sunulur. Başbakan adayı Yüksek Meclis tarafından iki kez reddedilmesi durumunda Cumhurbaşkanı, başbakan vekilini atar ve Âli Meclisi fesheder.

Özbekistan Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı İslam Kerimov'un Eylül 2016'daki vefatı sonrası yapılan seçimlerde, 2003 yılından beri başbakanlık görevini yürüten Şavkat Mirziyoyev 8 Eylül 2016 tarihinde Âli Meclis tarafından seçimlerin yapılacağı tarihe kadar Özbekistan Cumhurbaşkanı olarak görevlendirilmiştir. Şavkat Mirziyoyev, hem Aralık 2016 ve hem de Ekim 2021'de gerçekleştirilen seçimlerde Özbekistan Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir. 30 Nisan 2023 tarihinde anayasa değişikliğine ilişkin gerçekleştirilen halk oylamasının akabinde 9 Temmuz 2023 tarihinde erken seçim yapılmış ve Şavkat Mirziyoyev bir kez daha Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Abulla Aripov ise, Aralık 2016'dan beri Başbakanlık görevini sürdürmektedir.

GENEL EKONOMİK DEĞERLENDİRME

Özbekistan'ın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası

Özbekistan, Avrupa ve Asya arasında bir köprü görevi gören antik İpek Yolu üzerinde yer almaktadır. Orta Asya'nın en hızlı büyüyen ekonomilerden biri olan Özbekistan ekonomisi, "Yeni Özbekistan" olarak adlandırılan 2017-2025 döneminde yıllık ortalama %5,9 oranında

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

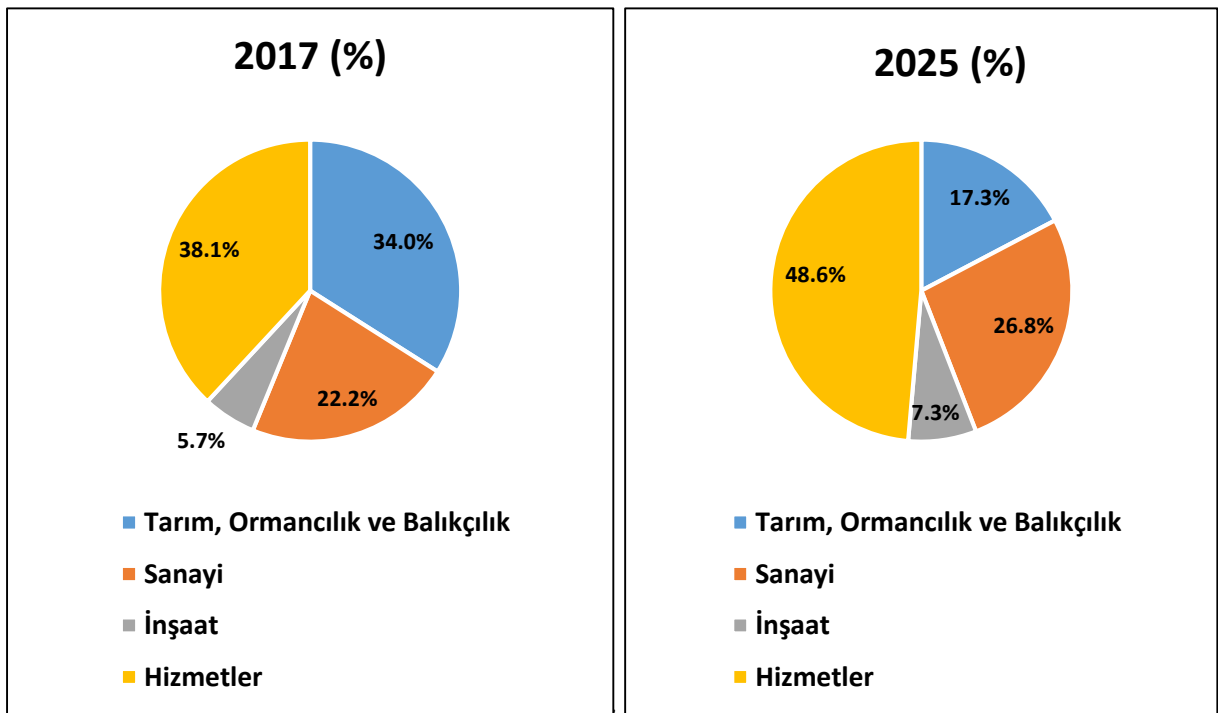
büyümüştür. Ekonomi, 2020 yılında COVID-19 pandemisine rağmen yaklaşık %2 oranında büyümüş ve 2021 yılında ise %8,2'lik güçlü bir toparlanma yaşamıştır.

2025 yılında, Özbekistan'ın Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) yaklaşık 1,85 katrilyon Özbek Somu (UZS) olarak gerçekleşmiş olup, ekonomi bir önceki yıla göre reel olarak %7,7 oranında büyümüştür. 12 aylık dönemdeki ortalama döviz kurları ile hesaplandığında, 2025 yılı GSYİH cari fiyatlarla yaklaşık 147,1 milyar ABD Dolar (USD), kişi başına düşen milli gelir ise 3.881 USD seviyesine yükselmiştir. Ülke ekonomisinin 2026 yılında yine %6'nın üzerinde büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Özbekistan GSYİH'si, Özbekistan İstatistik Ajansı ve Dünya Bankası işbirliğinde 2024 yılında gerçekleştirilen bir çalışma çerçevesinde, gözlemlenemeyen ve gölge ekonomiyi de dikkate alarak yeniden değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden yola çıkılarak, 2017-2023 yılları arasında sektörler ve bölgeler itibarıyla gölge ekonominin hacmi ve GSYİH üzerindeki etkisi ortaya konulmuş ve GSYİH'ler revize edilmiştir. 2025 yılı verileri de gözlemlenemeyen ve gölge ekonomi dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Gözlemlenemeyen ekonominin 2025 yılı Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) içindeki payı %19; gölge ekonominin payının ise %7,9 seviyesinde olduğu değerlendirilmektedir. Gözlemlenemeyen ve gölge ekonominin sektörlere göre nasıl değiştiği incelendiğinde ise, tarım ve hayvancılıktaki payının %63, hizmetler sektöründe %27, inşaat %23 ve sanayide ise %9 olduğu görülmektedir.

2017-2025 döneminde, GSYİH'nin katma değer bazında sektörel dağılımı incelendiğinde, gelişme yolunda olan bir ülkenin dönüşümüne paralel bir şekilde tarım sektörünün ekonomideki ağırlığının azaldığı; sanayi, hizmetler ve inşaat sektörlerinin payının arttığı görülmektedir.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Özbekistan'ın idari bölgelerinin ekonomiye verdikleri katkılar incelendiğinde, Taşkent Şehri ile Taşkent Bölgesinin öne çıktığı görülmektedir. Taşkent Şehri'nin 2025 yılında GSYİH'ye katkısı %20, Taşkent bölgesinin katkısı ise %9,7'dir. Taşkent'in ardından %9,1'lik katkısı ile Navoi, %6,6 ile Semerkant, %6 ile Fergana ve %5,8 ile Andican bölgeleri gelmektedir.

Diğer taraftan, 2025 yılında bölgelerde gerçekleştirilen ekonomik faaliyetler alt sektörel kırılımlarıyla incelendiğinde ise, bölgede yaratılan katma değerde tarımın en çok önce çıktığı bölgenin Cizzak olduğu, sanayinin en çok öne çıktığı bölgenin Navoi olduğu, inşaat ve hizmetler sektörünün en ön planda olduğu bölgenin ise Taşkent Şehri olduğu görülmektedir.

Bölgelerdeki Ekonomik Faaliyetlerin Sektörel Dağılımı (%):

Bölge	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Andican	29	29,2	6	35,8
Buhara	32,5	21,7	9,4	36,4
Cizzak	39,5	18,2	6,4	35,9
Kaşkaderya	31,5	17,7	7,7	43,1
Navoi	8,6	76	4	11,4
Namangan	27,9	16,8	7,8	47,5
Semerkant	28,5	17,4	6,4	47,7
Surhanderya	37,4	9,9	9,3	43,4
Sirderya	30,5	29,1	8,1	32,3
Taşkent	17,2	44,2	8,1	30,5
Taşkent Şehri	0	26,2	10,7	63,1
Fergana	26	19,5	7,3	47,2
Harezm	32,6	15,3	9,5	42,6
Karakalpakistan Cumhuriyeti	23,1	19,6	7,8	49,5

Özbekistan ekonomisi için oldukça önemli bir rolü olan diğer bir husus ise, yurt dışından ülkeye aktarılan dövizdir. Birçok Özbek vatandaşı özellikle Rusya Federasyonu'nda çalışmakta ve bu kişilerin Özbekistan'a getirdikleri döviz ülke ekonomisi için önemli bir girdi olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, Rus Rublesinin USD karşısındaki değeri Rusya'dan Özbekistan'a gönderiler işçi dövizlerini ve dolayısıyla Özbekistan'ın ekonomisini önemli ölçüde etkilemektedir.

Özbekistan Merkez Bankası verilerine göre, 2025 yılında Özbekistan'a giren işçi dövizleri bir önceki yıla göre yaklaşık %28 oranında artış göstermiş ve 18,9 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında ülkeye giren işçi dövizleri, Özbekistan GSYİH'nin yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır. Rusya'dan gelen işçi dövizleri %77'lik oranı ile yurt dışından Özbekistan'a gerçekleştirilen para transferlerinin birincil kaynağı olmaya devam etmiştir. Rusya'yı ABD, Kazakistan, Güney Kore, Türkiye ve Birleşik Krallık takip etmektedir. 2025 yılında

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

ülkemizden gelen işçi döviz geliri bir önceki yıla göre %35 oranında artış göstermiş ve 547 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

Makroekonomik Göstergeler

Gösterge	2023	2024	2025
GSYİH ¹ (Cari Fiyatlar - milyar \$) ²	101,6	114,9	147,1
GSYİH Büyüme (Reel - %) ³	6,3	6,7	7,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$) ⁴	2.818	3.093	3.881
TÜFE (yıllık ort. - %) ⁵	8,8	9,8	7,3
İşsizlik Oranı (%) ⁶	6,8	5,8	4,9
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$) ⁷	-7,8	-5,7	-0,2
İhracat (milyar \$) ⁸	24,9	26,9	33,8
İthalat (milyar \$) ⁹	38,7	39	47,3

Diğer Ekonomik Göstergeler

- *Politika faizi:* %14 (Mart 2026 itibarıyla)
- *Toplam Rezervler:* 77,1 milyar dolar (Mart 2026 itibarıyla)
- *Kamu borcu:* 46,8 milyar dolar (Ocak 2026 itibarıyla)
- *Toplam Dış Borç:* 39,8 milyar dolar (Ocak 2026 itibarıyla)
- *Yabancı Yatırım:* 33,5 milyar dolar (2025)

Yapısal Reformlar

Shavkat Mirziyoyev'in 2016'da Cumhurbaşkanı olarak seçilmesinin ardından ülkede, daha açık ve piyasa odaklı bir ekonomiye geçişin sağlanması ve daha elverişli bir yatırım ortamının oluşturulması amacıyla büyük ölçekli birçok siyasi ve ekonomik reform hayata geçirilmiş olup, dönüşüm süreci devam etmektedir.

Söz konusu reformlar ilk olarak 2017-2021 dönemi için 5 yıllık kalkınma planı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu planda 5 ayrı öncelik alanı belirlenmiştir. Bunlar, devlet yönetiminin modernleştirilmesi, hukukun üstünlüğü, ekonomik gelişme ve serbestleşme, sosyal

¹ GSYİH: Özbekistan İstatistik Komitesi

² Döviz kuru: Özbekistan Merkez Bankası

³ GSYİH büyüme oranı: Özbekistan İstatistik Komitesi

⁴ Kişi başına düşen gelir: Özbekistan İstatistik Komitesi

⁵ Enflasyon: Özbekistan İstatistik Komitesi

⁶ İşsizlik oranı: Özbekistan İstatistik Komitesi

⁷ Cari işlemler dengesi: Özbekistan Merkez Bankası (2025 ilk 3 çeyrek verisidir)

⁸ İhracat: Özbekistan İstatistik Komitesi (Hizmet ihracatını içermektedir)

⁹ İthalat: Özbekistan İstatistik Komitesi (Hizmet ithalatını içermektedir)

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

hayatın geliştirilmesi ve güvenlik, etnik ve dini hoşgörü ile geliştirici, dengeli ve karşılıklı fayda temelinde dış politika uygulamalarıdır.

Bahse konu kalkınma planı kapsamında, özellikle ekonomi alanında gerçekleştirilen önemli reformlar arasında, döviz kurunun serbestleştirilmesi ve tekleştirilmesi, ithalat tarifelerinin düşürülmesi ve gümrük prosedürlerinin iyileştirilmesi, kamu-özel işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesi, bankacılık ve finansal piyasa reformları ile kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi, birçok farklı sektörde daha rekabetçi bir piyasanın teşkil edilmesi, seçilen mal ve hizmetlerin fiyat serbestleştirilmesi, Tekel Karşıtı Komite'nin kurulması ve komşu ülkeler ile ilişkilerin karşılıklı yarar ekseninde geliştirilmesi gibi reformlar yer almaktadır.

Özbekistan, 2022 yılında “2022-2026 Yeni Özbekistan Kalkınma Stratejisi” ile yeni bir kalkınma stratejisi duyurmuştur. Söz konusu ikinci 5 yıllık plan kapsamında, ülkeye 70 milyar yabancı yatırım olmak üzere, toplam 120 milyar USD tutarında yatırım çekilmesi planlanmaktadır. Söz konusu yatırımların enerji, ulaştırma, sağlık, eğitim, yeşil ekonomi ve su ve kaynak yönetimi alanları üzerine yoğunlaştırılması amaçlanmaktadır.

Bunların yanı sıra, ekonominin dijitalleştirilmesi, tarım sektörü, toprak kullanımı, eğitim ve sağlık alanlarında gerçekleştirilecek reformlar, dış ticaret rejiminin serbestleştirilmesi, bölgesel gümrük birlikleri ile Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelik ve daha fazla özelleştirme programının hayat geçirilmesi, 2022-2026 Yeni Özbekistan Kalkınma Stratejisinin öne çıkan diğer unsurlarıdır.

Diğer taraftan, 2023 yılında gerçekleştirilen anayasa değişikliği ile mevcut anayasanın kapsamı genişletilmiş ve %65'i güncellenmiştir. Ekonomi alanında öne çıkan bazı değişiklikler şu şekildedir:

- Piyasa ilişkilerinin geliştirilmesi, adil rekabet koşullarının oluşturulması, elverişli yatırım ve iş ortamının sağlanması, adil bir vergi sisteminin kurulması ve teklici faaliyetlerin sınırlandırılarak tam anlamıyla serbest piyasa ekonomisinin yaratılması için bir temel oluşturulmuştur.
- Mülkiyet hakları ve buna bağlı hakların korunması devlet tarafından güvence altına alınacak olup, taslakta mülkiyet haklarının sınırlandırılmasının ancak mahkeme kararına dayandığı teyit edilmektedir.
- Mal, hizmet, işgücü kaynakları ve mali kaynakların serbest dolaşımı garanti altına alınacaktır.

Son olarak, “Özbekistan – 2030” strateji belgesi çerçevesinde, Ekonomik kalkınma, hukukun üstünlüğü, sosyal devlet, çevre, dijitalleşme ve yabancı yatırım başlıkları öne çıkmaktadır.

Bu ilk piyasa yanlısı çabalar özel sektörü geliştirmede önemli bir adım olsa da, daha geliştirilmesi gereken birçok husus olduğu değerlendirilmektedir. Dünya Bankasına göre, geçiş ekonomileri için tipik bir zorluk olan ürün pazarlarındaki sınırlı rekabet Özbekistan ekonomisi için de önemli bir faktör olarak görülmektedir. Sayısı azalmış olsa da çeşitli ayrımcı

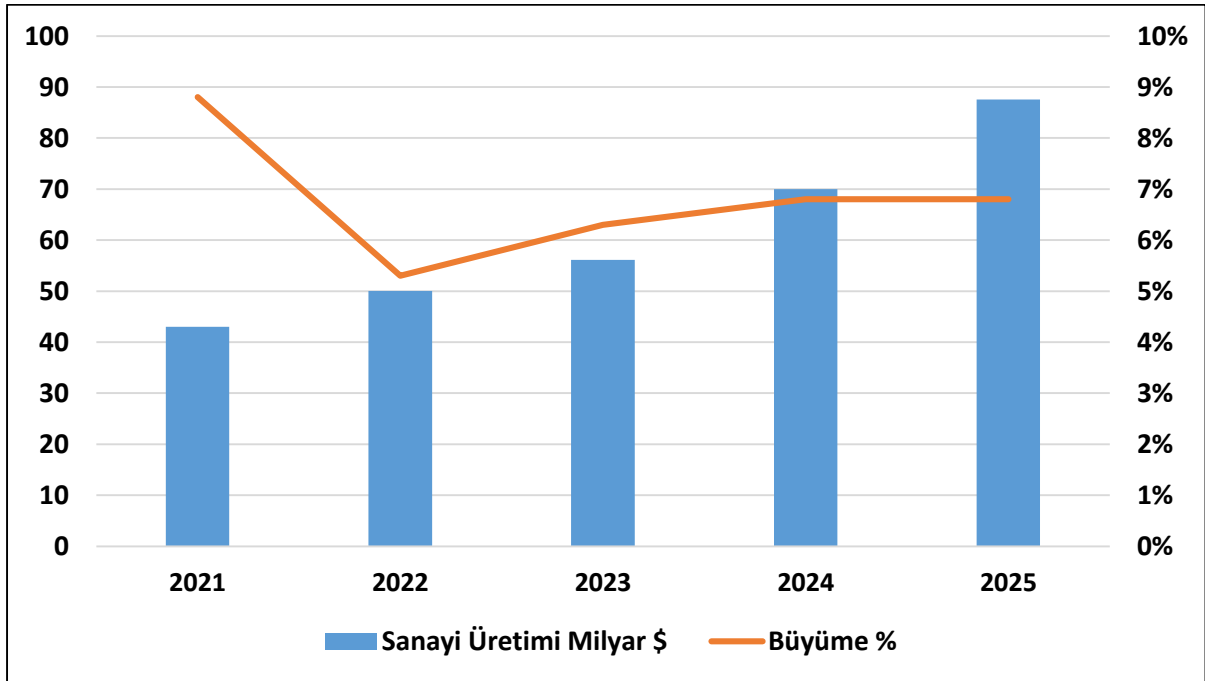
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

müdahaleler ve düzenlemeler, özellikle devlete ait işletmelerin özel firmalarla rekabet ettiği pazarlarda, oyun alanını hala eşitsiz tuttuğu değerlendirilmektedir.

Dünya Bankasının odaklanması gereken acil reform ve politikaları aşağıda özetlenmektedir:

- Rekabeti teşvik etmeye devam edilmesi
- Vergi sisteminin firma büyümesini desteklemesi
- Kayıt dışı sektörü zayıflatacak uygulamaların azaltılması
- Mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler için finansmana erişimin iyileştirilmesi
- Elektrik sektörü reformlarının ilerletilmesi
- Girişimciliği desteklemek için aktif politikaların tanıtılması
- Özel sektör büyümesini karşılamak için yetişmiş insan gücünün artırılması

Sanayi Üretimi

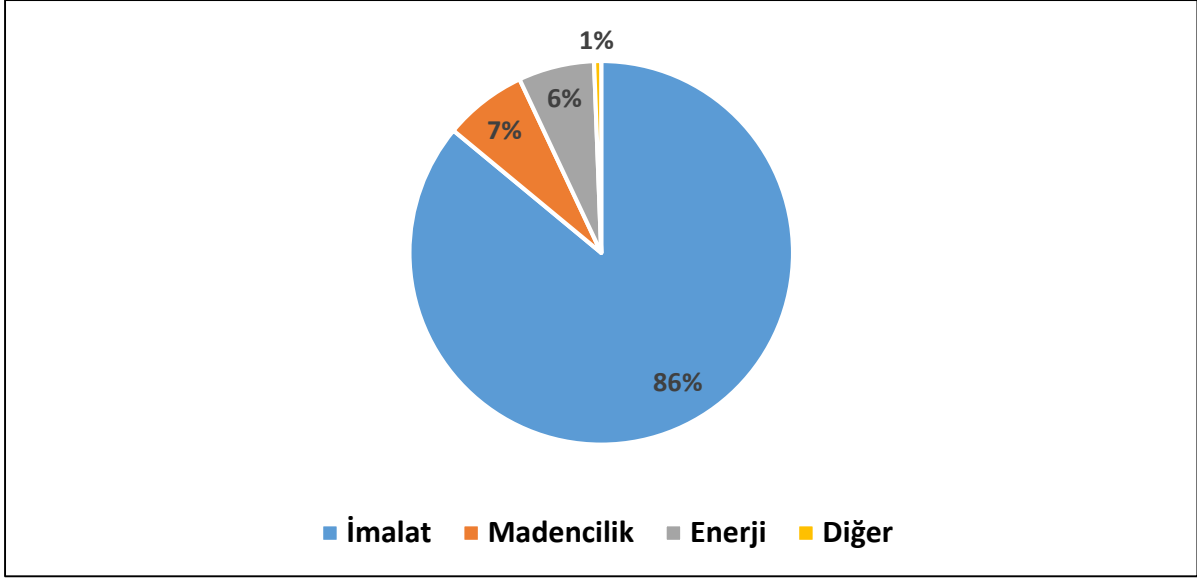

Özbekistan'ın sanayi üretimi son 5 yıllık dönemde, üretilen ürünlerin fiziksel hacmi bakımından, yıllık ortalama %6,8 oranında büyüme göstermiştir. 2021 yılında 43 milyar USD seviyesinde olan sanayi üretimi 2025 yılında yaklaşık 88 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde kişi başına sanayi üretimi 1.235 USD'den 2.306 USD'ye yükselmiştir. 2025 yılında sanayi üretiminde en büyük pay sahibi ilk 3 bölge, sırasıyla, Taşkent Şehri (%19), Navoi bölgesi (%18) ve Taşkent bölgesidir (%15).

2025 yılı sanayi üretimi, üretilen ürünlerin fiziksel hacmi bakımından, geçen yıla göre yaklaşık %6,8 oranında artış göstermiştir. İmalat sanayinin toplam sanayi üretimindeki payı %86'nın üzerindedir. Sanayi üretiminin sektörel ayrımı aşağıda gösterilmektedir.

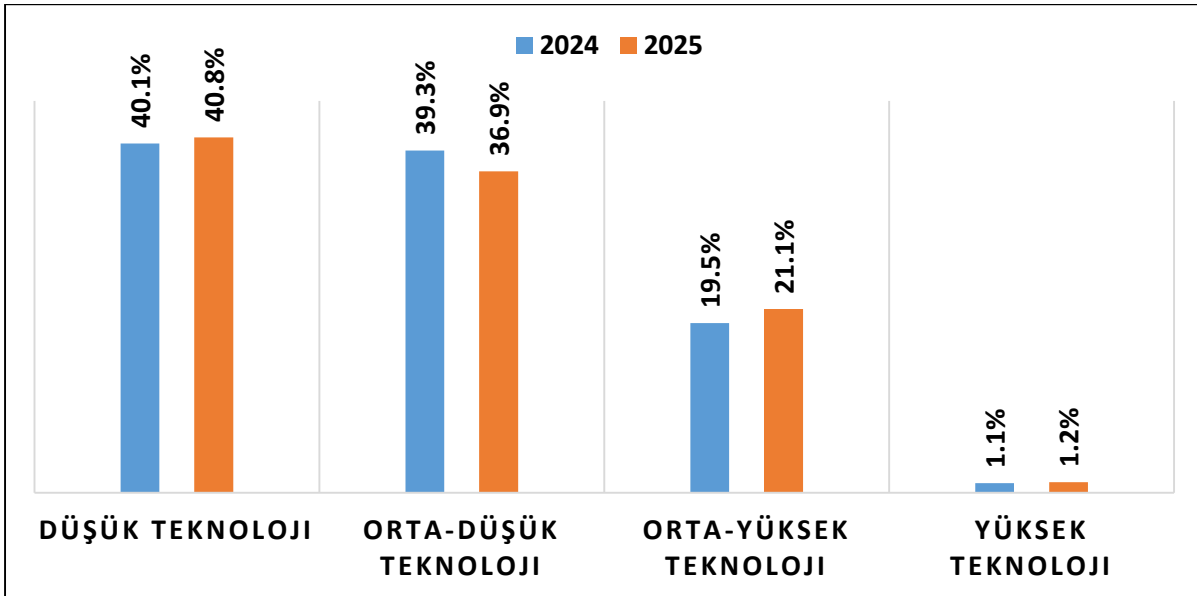
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla, Özbekistan'da yaklaşık 59.800 sanayi tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin %22'si metalürji, %20'si gıda üretimi ve %16'sı ise tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri üretimi gerçekleştirmektedir.

İmalat sanayinde, gıda ürünleri, içecekler ve tütün ürünlerinin üretim payı %19,6; tekstil, giyim, deri ve deri ürünlerinin üretim payı %15,8; işlenmiş metal ürünlerinin üretim payı %18,5; kimyasal ürünler, kauçuk ve plastik ürünlerinin üretim payı ise %6,9'dur.

Ülkede gerçekleştirilen imalat sanayi üretimi kapsamında ağırlıklı olarak orta-düşük ve düşük teknoloji ürünleri üretilmektedir. 2024 yılında yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürünlerin üretiminin toplam imalat sanayi üretimindeki payı %20,6 seviyesindeyken, 2025 yılında bu oran %22,3 seviyesine yükselmiştir.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Toplam nüfusu 38 milyonun üzerinde olan ülke, bölgenin en büyük pazarı olmasının yanı sıra, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ve komşu ülkelerin pazarlarına açılan bir kapı konumundadır. Özbekistan, doğal gaz, altın, uranyum, gümüş ve bakır başta olmak üzere birçok değerli maden rezervine sahiptir.

2025 yılında ülkede 42,3 milyar m³ doğal gaz üretimi gerçekleştirilmiş olup, Özbekistan 629 milyon USD doğal gaz ihracatı yapmıştır. Özbekistan ayrıca, dünyanın en çok altın üreten ilk on ülkesi arasında yer almakta olup, yıllık 100-120 ton arasında altın üretimi gerçekleştirmektedir. Dünya Altın Konseyi verilerine göre, Özbekistan yaklaşık 400 ton altın rezervine sahiptir. 2025 yılında yaklaşık 9,9 milyar USD değerinde altın ihracatı gerçekleştirmiştir.

Tarımsal Üretim

2025'te tarım, hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık alanındaki üretim (hizmetler dâhil) yaklaşık 43 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiş olup, bunun yaklaşık %96'sını tarım ve hayvancılık üretimi oluşturmaktadır. Tarım, hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık alanındaki üretim (hizmetler dâhil), bir önceki yıla göre %4,4 oranında büyüme göstermiştir. Tarım, hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık alanındaki üretimin (hizmetler dâhil) ön plana çıktığı bölgeler sırasıyla, Semerkant (%11), Andican (%10), Taşkent (%10), Kaşkaderya (%10) ve Fergana'dır (%9).

Katma değer açısından tarım ve hayvancılığın önde gediği bölgeler ise sırasıyla, Surhanderya (%49), Cizzak (%48), Harezmi (%44), Buhara (%43) ve Kaşkaderya'dır (%41).

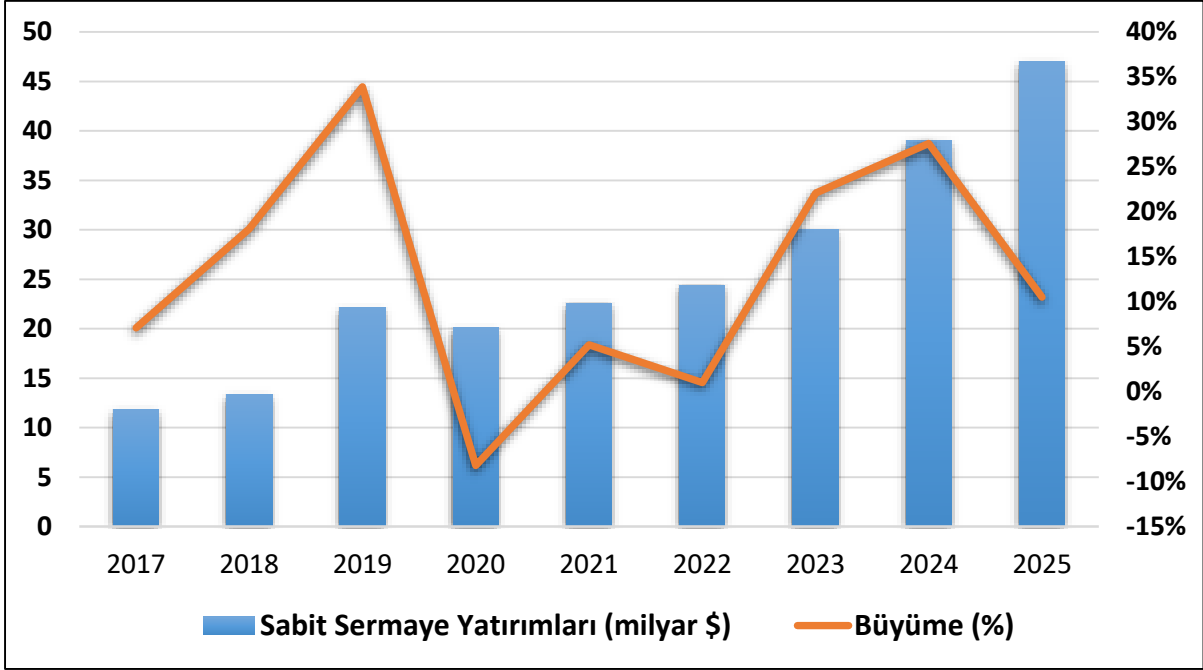
Tarım ve hayvancılık faaliyetleri Özbekistan'da temel olarak üç farklı birim tarafından gerçekleştirilmektedir. "Dehkan" adı verilen aile çiftliklerinin toplam üretim içindeki payı yaklaşık %62, küçük çaplı köy çiftliklerinin payı yaklaşık %30 ve büyük ölçekli tarım şirketlerinin payı ise %8 seviyesindedir.

Büyük ölçekli tarım şirketleri daha çok Taşkent bölgesinde faaliyet gösterirken, söz konusu şirketlerin bölgesel tarım ve hayvancılık üretimindeki paylarının en düşük olduğu bölgeler ise Semerkant ve Namangan'dır.

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla, Özbekistan'daki hayvancılık faaliyetleri kapsamında kayıtlı 14,5 milyon baş büyükbaş, 25 milyon baş küçükbaş ve 118,6 milyon kümes hayvanı bulunmaktadır.

Yatırımlar

Yeni Özbekistan döneminde, sabit sermaye yatırımları¹⁰ yıllık bazda ortalama %13 oranında artış göstermiş ve 2017 yılındaki 12 milyar USD seviyesinden 2025 yılında 47 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2017 yılında sabit sermaye yatırımlarının GSYİH içindeki payı %17 iken, bu oran önemli bir artış göstererek 2025 yılında %32 olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında Özbekistan'da 591,1 trilyon UZS (yaklaşık 47 milyar USD) tutarında sabit kıymet yatırımı yapılmış olup, toplam yatırımlar bir önceki yıla göre reel olarak %10 oranında artış göstermiştir.

2025 yılında gerçekleştirilen yatırımların sadece %10,6'sı merkezden finanse edilmiştir. Bu yatırımların finansmanında, merkezi bütçe (%4,7), İmar ve Kalkınma Fonu (%0,4) ve devlet garantili yabancı fonlar (%5,5) kullanılmıştır.

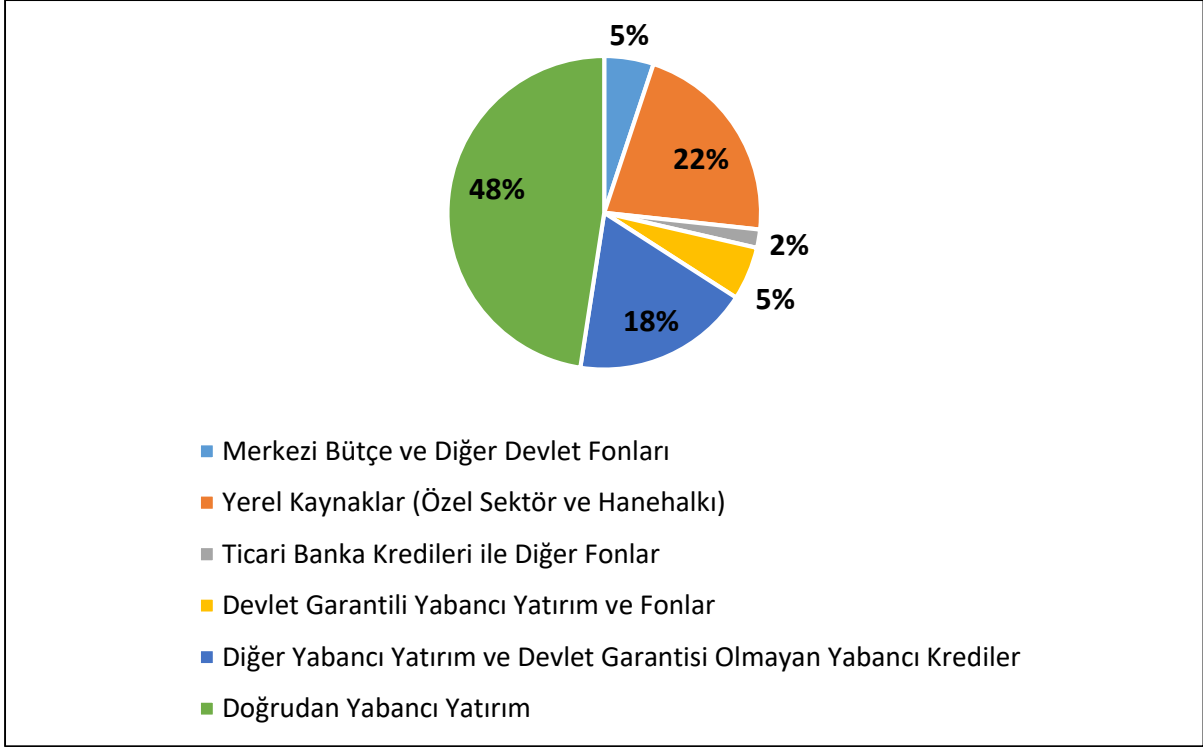
2025 yılında merkezi olmayan finansman kaynakları ile finanse edilen yatırımlar toplam yatırımların %89,4'ünü oluşturmaktadır.

Söz konusu dönemde, yerel kaynakların (özel sektör ve hanehalkı) finanse ettiği yatırımlar 128 trilyon UZS (yaklaşık 10,2 milyar USD) olarak gerçekleşmiştir. Devlet garantisi olmayan yabancı yatırım ve krediler ile finanse edilen yatırımların tutarı 108,5 trilyon UZS (yaklaşık 8,6 milyar USD); doğrudan yabancı yatırımlar kapsamında finanse edilen yatırımlar 281,1 trilyon UZS (yaklaşık 22,3 milyar USD) ve ticari banka kredileri ile diğer fonlar üzerinden finanse edilen yatırımlar 11,1 trilyon UZS (yaklaşık 900 milyon USD) olarak gerçekleşmiştir.

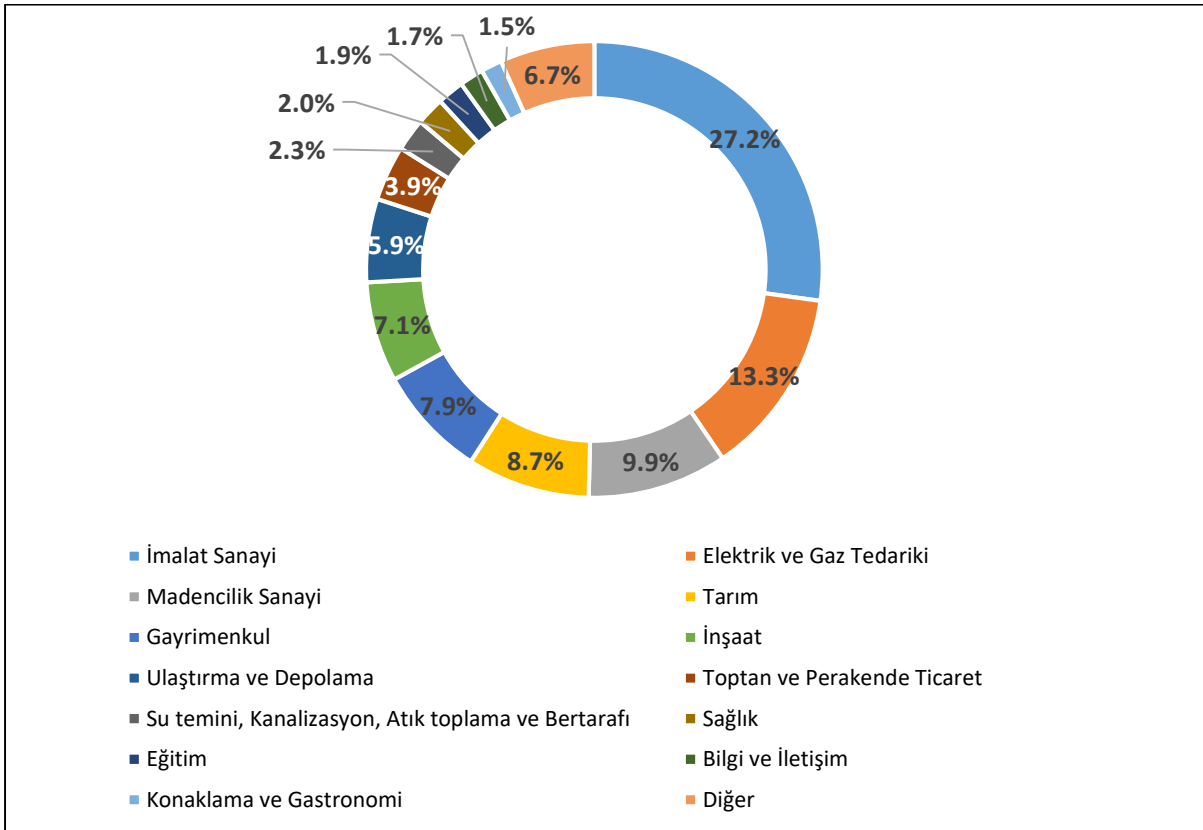
¹⁰ Sabit sermaye yatırımları, her türlü inşaat işinin maliyetlerini; ekipman kurulum maliyetlerini; makine, ekipman (kurulum gerektiren ve gerektirmeyen), araç, alet ve envanter satın alımını; diğer sermaye işleri ve maliyetlerini içerir. Sabit sermaye yatırımlarının hacmine ilişkin veriler, daha önce diğer işletmelerin ve kuruluşların sabit varlıklarında listelenen ekipman, bina, yapı (veya bunların parçaları) satın alma maliyetleri dahil edilmeden hesaplanmaktadır.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2025 yılında gerçekleştirilen sabit sermaye yatırımları ekonomik faaliyet türleri itibarıyla incelendiğinde, en çok yatırım yapılan alanın %27'nin üzerindeki payı ile imalat sanayi olduğu görülmektedir. Sırasıyla, elektrik ve gaz tedariki, madencilik sanayi, tarım, gayrimenkul ve inşaat sektörleri en çok sabit sermaye yatırım yapılan diğer sektörler arasındadır.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Aşağıda yer alan tabloda ise, 2025'te yapılan yatırımlar bölgeler bazında ve finansman kaynağına göre sunulmaktadır. Görüleceği üzere, söz konusu dönemde yapılan yatırımların yaklaşık %18'i Taşkent Şehri'nde, yaklaşık %13'ü Taşkent bölgesinde ve %10'u ise Namangan'da gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında en az yatırım yapılan bölgeler ise sırasıyla, Sirderya, Harezmi ve Surhanderya'dır.

Gerçekleştirilen yatırımların finansmanında merkezi bütçenin payının en çok olduğu bölgeler Surhanderya ile Harezmi; özel sektörün payının en yüksek olduğu bölge Taşkent Şehri; yabancı yatırım ve krediler payının en yüksek olduğu bölgeler ise Namangan ve Navoi'dir.

Bölgeler	Yatırım Tutarı (trilyon UZS)	Finansman Kaynağından Aldığı Pay (%)					
		Merkezi Bütçe	Özel Sektör	Hane Halkı	Yabancı Yatırım ve Krediler	İmar ve Kalkınma Fonu	Ticari Banka Kredileri ile Diğer Fonlar
Özbekistan - Genel	591,1	4,7	15,3	6,3	71,4	0,4	1,9
Karakalpakistan Cumh.	27	3,8	14,6	6	73,2	-	2,4
Andican	32,9	3,8	8,9	7,6	77,7	0,8	1,2
Buhara	42,9	2,5	11,8	8,3	76,9	-	0,5
Cizzak	24,9	4,9	14	5,1	75,5	-	0,5
Kaşkaderya	39,9	3,6	14,1	7	73,3	1,4	0,6
Navoi	43,1	1,8	9,5	5,8	82	-	0,9
Namangan	61,1	3	8,2	5,7	82,3	-	0,8
Semerkant	38,3	5,1	19,9	4,6	67	0,3	3,1
Surhanderya	22,7	8,7	10,9	11,6	65,9	-	2,9
Sirderya	17,2	4,7	10,2	2,2	75,3	3,9	3,7
Taşkent	79,3	4,7	20	6,3	67,1	-	1,9
Fergana	32,5	3,8	11,3	9,6	71,8	0,2	3,3
Harezmi	22,6	7,1	5,9	17,7	67,9	-	1,4
Taşkent Şehri	105,7	6,8	26	2,7	61	0,4	3,1

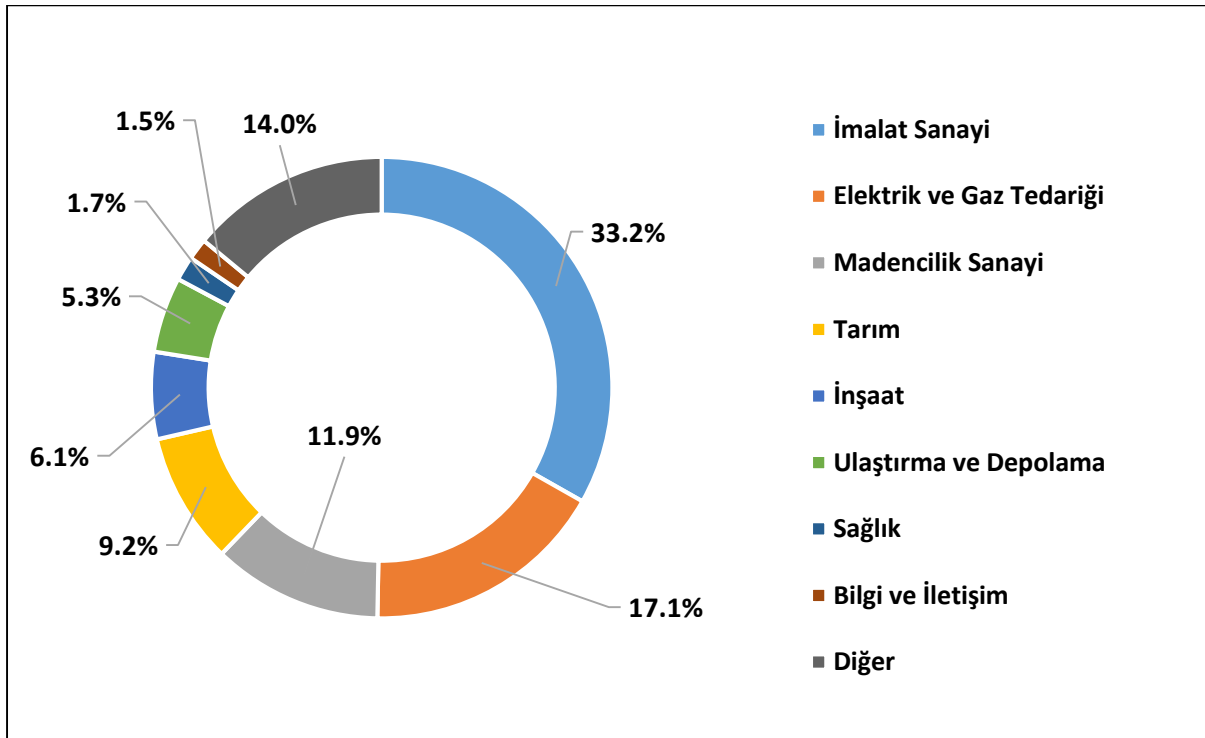
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2025 yılında Özbekistan’da gerçekleştirilen sabit sermaye yatırımları içerik açısından incelendiğinde ise, makine, teçhizat ve demirbaş yatırımlarının %40, inşaat ve montaj yatırımlarının %48 ve diğer yatırımların ise %12 pay aldığı görülmektedir.

Yukarıda bahsedildiği üzere, 2025 yılında yabancı yatırım ve kredilerinin toplam finansman içerisindeki payı yaklaşık %71’dir. Yabancı yatırım ve kredilerle finanse edilen sabit sermaye yatırımlarının toplam değeri 33,5 milyar USD seviyesinde olup, bunların %26’sını yabancı yatırım ve devlet garantisi olmayan krediler, %67’sini doğrudan yabancı yatırımlar ve %7’sini ise devlet garantili yabancı krediler oluşturmaktadır.

İstatistik Komitesi verilerine göre, 2025 yılında Özbekistan’a en çok yatırım yapan ülkeler sırasıyla, Çin (%36), Rusya (%11), Türkiye (%6), Suudi Arabistan (%5) ve Birleşik Arap Emirlikleri’dir (%3).

Yabancı yatırım ve krediler ile finanse edilen yatırımların bölgelere göre dağılımı incelendiğinde, Taşkent Şehri (%17), Namangan (%14) ve Taşkent (%12) bölgeleri öne çıkmaktadır. Yabancı yatırım ve krediler ile finanse edilen sabit sermaye yatırımlarının sektörel dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

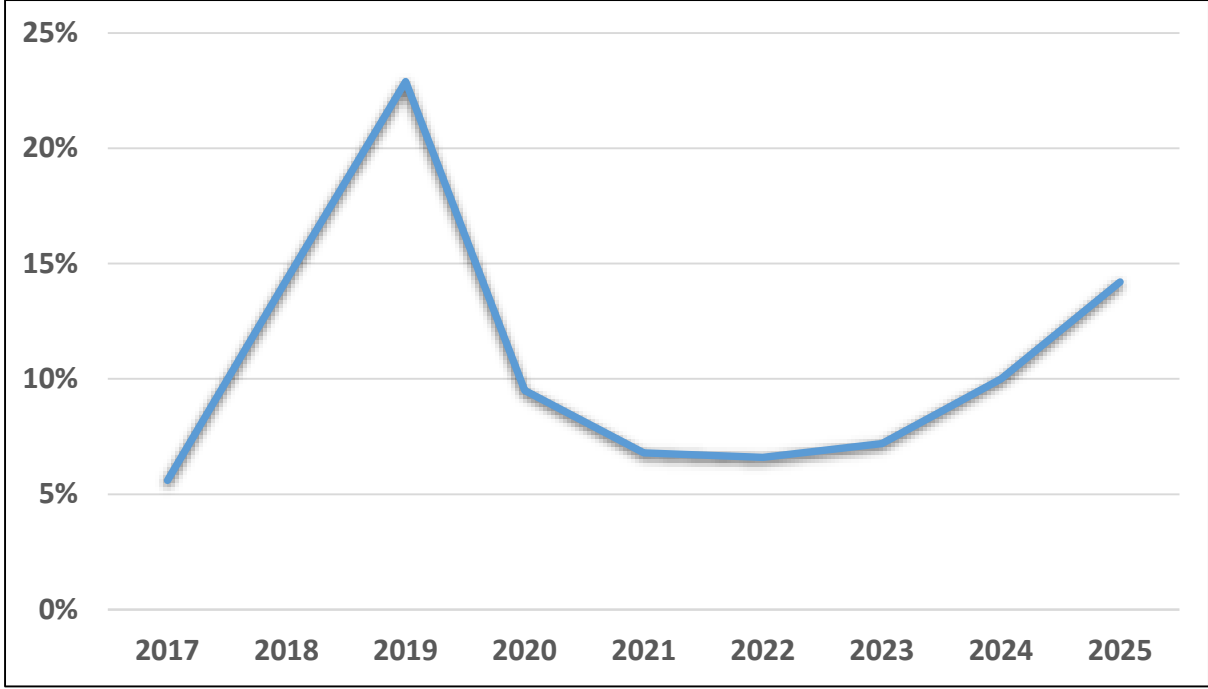

İnşaat

2025 yılında Özbekistan’da 313,9 trilyon UZS (yaklaşık 25 milyar USD) değerinde inşaat tamamlanmış olup, inşaat sektörü bir önceki yıla göre yaklaşık %14,2 oranında büyüme göstermiştir. “Yeni Özbekistan” dönemi incelendiğinde, Özbekistan’da inşaat sektörünün özellikle son üç yıldır tekrar büyüme ivmesi yakaladığı görülmektedir.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2025 yılında gerçekleştirilen inşaat projelerinin %70'ini bina ve yapıların inşaatı, %21'ini kamusal yapıların inşaatı ve %9'unu ise özelliikli/nitelikli inşaat işleri oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu dönemde gerçekleştirilen inşaat işlerinin yaklaşık %77'si komple yeni, yeniden inşaat, genişletme ve modernizasyon projeleridir.

2025 yılında gerçekleştirilen inşaat projelerin %28'i Taşkent Şehri'nde, %11'i Taşkent Bölgesinde, %6'sı Fergana ve %6'sı ise Buhara'da gerçekleştirilmiştir.

2025 yılında gerçekleştirilen sosyal yapılar incelendiğinde, 11.137 m² konutun tamamlandığı görülmektedir. Söz konusu konutların yaklaşık %66'sı kırsal bölgelerde gerçekleştirilmiştir. Konut projelerinde öne çıkan bölgeler sırasıyla, Taşkent, Namangan, Buhara, Andican ve Harezm'dir.

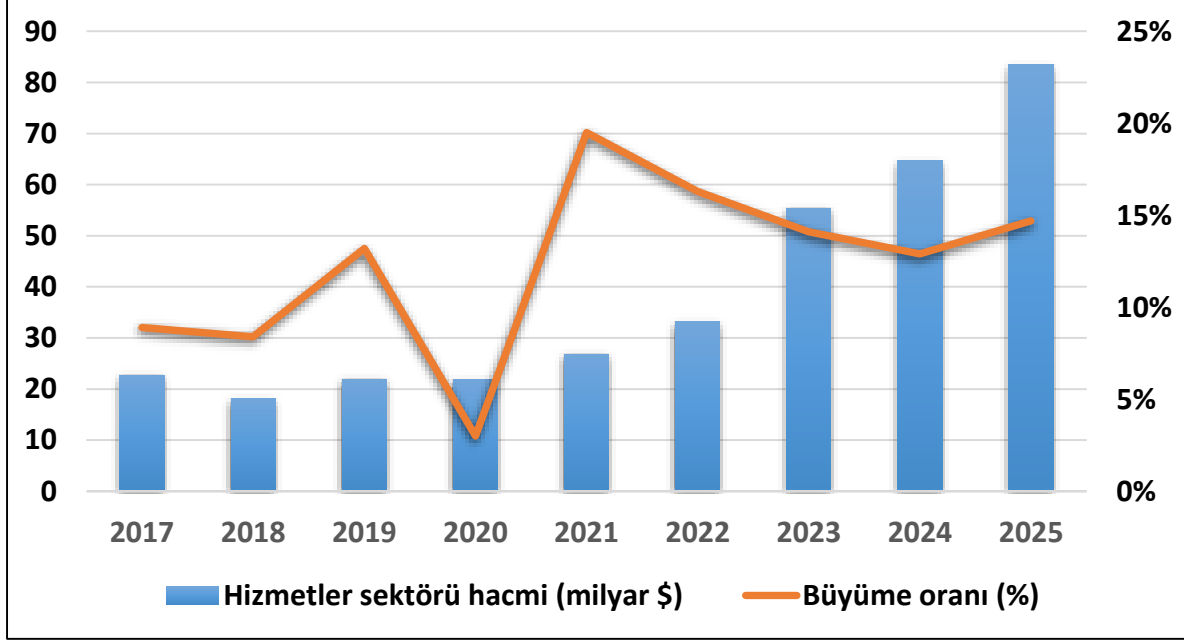
Bunun yanı sıra, Özbekistan'da 2025 yılında 404 km su şebekesi hattı ve 10,2 km doğalgaz boru hattı inşaatı tamamlanmıştır. Su şebekesi hatları büyük çoğunlukla Cizzak, Fergana ve Karakalpakistan Cumhuriyeti'nde; doğalgaz boru hattı inşaatı ise Cizzak bölgesinde gerçekleştirilmiştir.

Geçen sene tamamlanan su şebekesi hattı inşaatı son 5 yıllık ortalamanın (4.015 km) oldukça altında kalmıştır. Ayrıca, tamamlanan su şebekesi hattının %70'inden fazlası kırsal bölgelerde gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, geçen sene tamamlanan doğalgaz boru hattı inşaatı da yine son 5 yıllık ortalamanın (80 km) altında kalmış olup, %36'sı kırsal alanda gerçekleştirilmiştir.

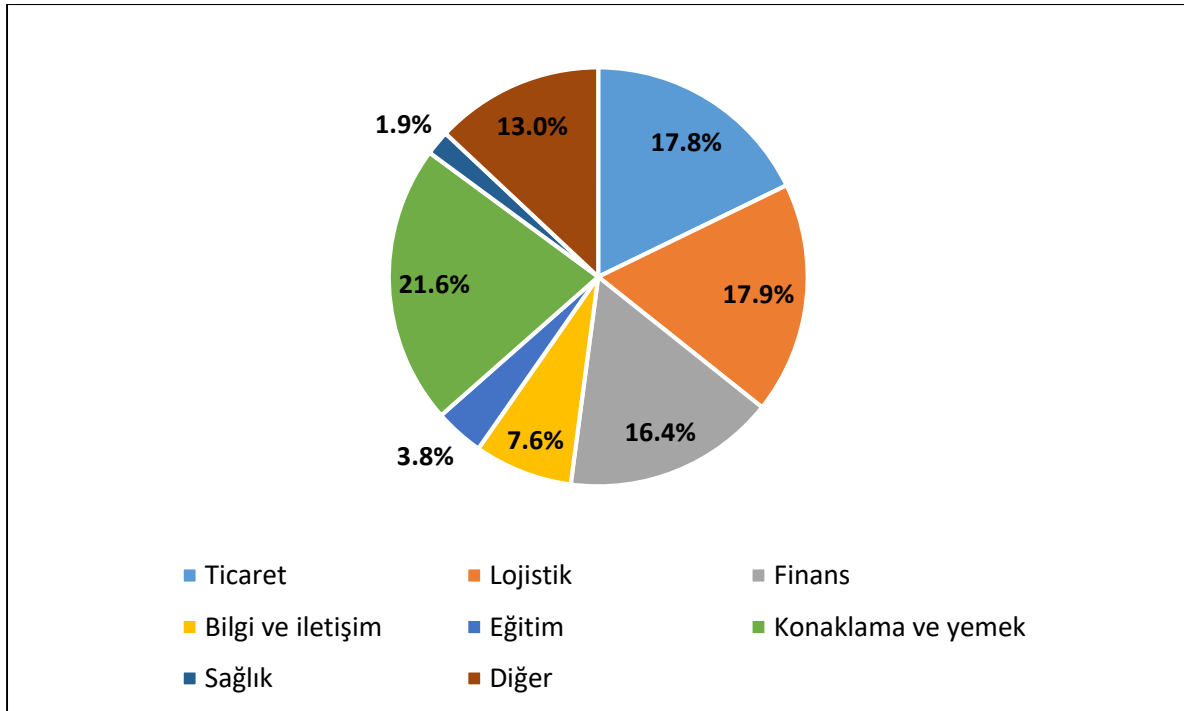

Hizmetler

Özbekistan'da 2025 yılında hizmetler sektöründe gerçekleştirilen faaliyetlerin hacmi, bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %15 oranında artış göstererek 1.050,3 trilyon UZS (yaklaşık 83,5 milyar USD) büyüklüğe ulaşmıştır. Özbekistan'ın hizmetler sektörünün son 9 yıllık dönemdeki gelişimi incelendiğinde, sektörün yıllık ortalama %12 oranında büyüdüğü görülmektedir.

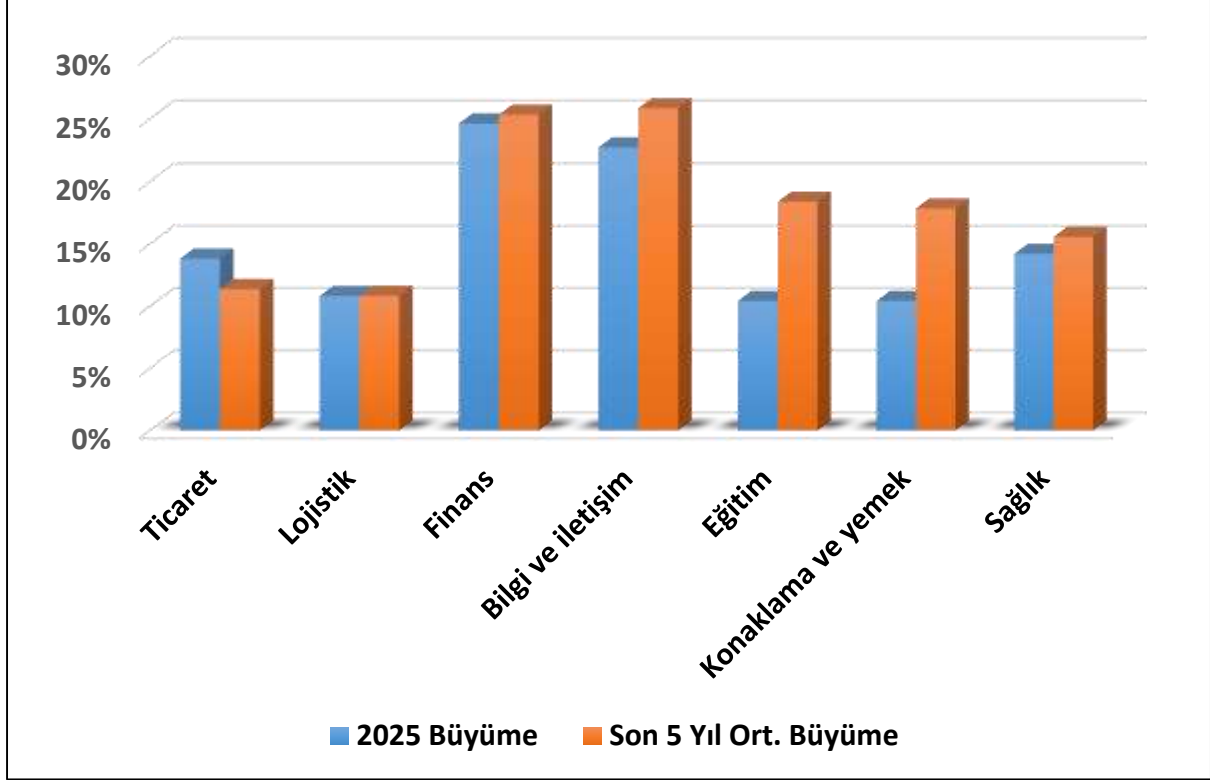
Hizmetler sektörü faaliyetlerinin %38'i Taşkent Şehri, %7'si Semerkant, %7'si ise Taşkent Bölgesinde yürütülmektedir. Geçen yıla göre hizmetler sektörü pazarının en çok geliştiği bölge ise %18 ile Taşkent Şehri'dir.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2025 yılı Özbekistan hizmetler sektörü alt sektörel kırılımları itibarıyla incelendiğinde, önde gelen sektörlerin sırasıyla, konaklama ve yemek hizmetleri, ticaret, lojistik ve finansal hizmetler sektörleri olduğu görülmektedir. Söz konusu dört sektör toplam hizmetler sektörü hacminin yaklaşık %74'ünü teşkil etmektedir.

Hizmet alt sektörlerinin gelişim trendleri incelendiğinde ise, 2025 yılında en çok büyüyen sektörün yaklaşık %25 artışla finansal hizmetler sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü, %23'lik büyümesi ile bilgi ve iletişim ve %14'lük büyümesi ile sağlık sektörleri takip etmektedir. Son 5 yıllık gelişimler dikkate alındığında ise, sırasıyla, bilgi ve iletişim, finansal hizmetler ve eğitim sektörlerinin ön planda olduğu görülmektedir.

Konaklama ve yemek hizmetleri hacmi bir önceki yıla göre %10 oranında artış göstermiş ve 18 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %96'sını yemek hizmetleri; %4'ünü ise konaklama hizmetleri oluşturmaktadır.

Ticaret hizmetleri hacmi bir önceki yıla göre %14 oranında artış göstermiş ve 14,9 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %53'ünü perakende ticaret; %33'ünü toptan ticaret, %14'ünü ise toptan ve perakende otomotiv hizmetleri oluşturmaktadır.

Lojistik hizmetleri hacmi bir önceki yıla göre %11 oranında artış göstermiş ve 15 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %51'ini karayolu taşımacılığı; %16'sını havayolu taşımacılığı; %15'ini yardımcı lojistik hizmetleri, %10'unu boru hattı taşımacılığı ve %8'ini ise demiryolu taşımacılığı oluşturmaktadır.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Finansal hizmetler hacmi bir önceki yıla göre %25 oranında artış göstermiş ve 13,7 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %88'ini sigorta ve emeklilik hizmetleri hariç finansal hizmetler; %7'sini sigorta hizmetleri, %5'ini ise yardımcı finansal hizmetler oluşturmaktadır. Sektör hacminin yaklaşık %60'ı Taşkent Şehrinde gerçekleştirilmektedir.

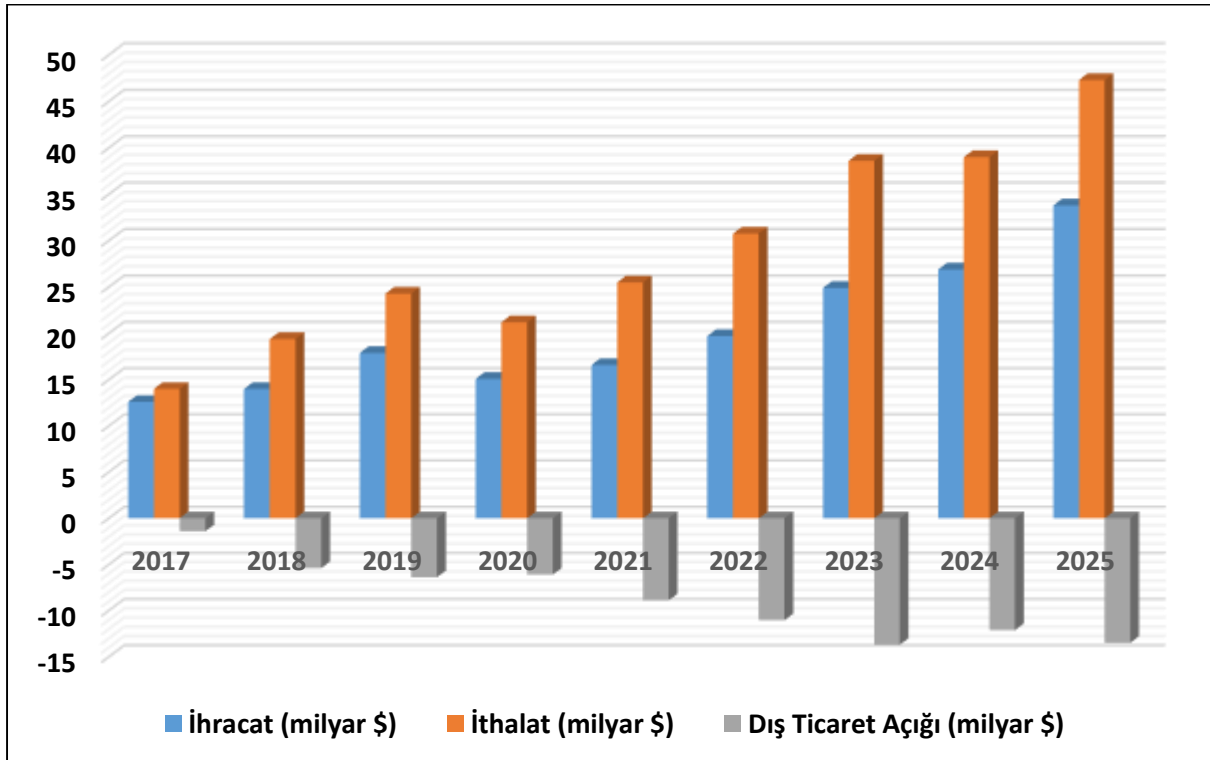
Bilgi ve iletişim hizmetler hacmi bir önceki yıla göre %23 oranında artış göstermiş ve 6,3 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %43'ünü bilgisayar programlama hizmetleri, danışmanlık ve diğer ilgili hizmetler; %31'ünü telekomünikasyon hizmetleri, %16'sını bilgi hizmetleri ve %10'unu ise diğer hizmetler oluşturmaktadır. Sektör hacminin %73'ü Taşkent Şehrinde gerçekleştirilmektedir.

Eğitim hizmetleri hacmi bir önceki yıla göre %10 oranında artış göstermiş ve 3,1 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin yaklaşık yarısını yükseköğretim hizmetleri oluşturmaktadır.

Son olarak, sağlık hizmetleri hacmi bir önceki yıla göre %14 oranında artış göstermiş ve 1,6 milyar USD büyüklüğe ulaşmıştır. Sektör hacminin %31'ini hastane hizmetleri, %16'sını dış sağlığı hizmetleri ve %53'ünü ise diğer sağlık hizmetleri oluşturmaktadır.

DIŞ TİCARET

Özbekistan'ın (hizmetler dâhil) dış ticaret hacmi son dokuz yıllık "Yeni Özbekistan" döneminde yıllık ortalama %16 artış göstermiş ve 2017 yılındaki 26,6 milyar USD seviyesinden 2025 yılında 81,1 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde ülkenin ihracatı yıllık ortalama %14, ithalatı ise %17 oranında artış göstermiştir.

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

2025'te Özbekistan'ın dış ticaret hacmi (hizmetler dâhil), bir önceki yıla göre %23'lük bir artışla 81,1 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde ihracat 33,8 milyar USD, ithalat ise 47,3 milyar USD olarak gerçekleşmiş ve Özbekistan yaklaşık 13,5 milyar USD dış ticaret açığı vermiştir. 2025 yılında ihracat, bir önceki yıla göre yaklaşık %26; ithalat ise %21 oranında artış göstermiştir.

2025 yılı ihracat ve ithalat rakamları, mal, hizmet ve altın ticareti detayları ile bir önceki yıla göre değişimlerini içeren tablo aşağıda yer almaktadır. Özbekistan'ın 2025 yılındaki hizmetler dâhil dış ticaret açığı bir önceki yıla göre yaklaşık %12 oranında artış göstermiştir.

<i>Milyar USD</i>	2024	2025	Değişim
Dış Ticaret Hacmi	65,9	81,1	%23
İhracat	26,9	33,8	%26
<i>Mal</i>	<i>11,8</i>	<i>14,1</i>	<i>%19</i>
<i>Hizmet</i>	<i>7,6</i>	<i>9,9</i>	<i>%30</i>
<i>Altın</i>	<i>7,5</i>	<i>9,8</i>	<i>%31</i>
İthalat	39	47,3	%21
<i>Mal</i>	<i>34,3</i>	<i>42</i>	<i>%22</i>
<i>Hizmet</i>	<i>4,7</i>	<i>5,3</i>	<i>%13</i>
Denge	-12,1	-13,5	%12
<i>Mal</i>	<i>-15</i>	<i>-18,1</i>	<i>%21</i>
<i>Altın hariç Mal</i>	<i>-22,5</i>	<i>-27,9</i>	<i>%24</i>
<i>Hizmet</i>	<i>2,9</i>	<i>4,6</i>	<i>%59</i>

Özbekistan'ın en büyük dış ticaret ortakları, Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'dur. Özbekistan 2025 yılında Çin ile 17,2 milyar USD ve Rusya ile 13 milyar USD dış ticaret gerçekleştirmiştir. Özbekistan ile ülkemiz arasındaki dış ticaret hacmi 2025 yılında 3 milyar USD (Özbekistan İstatistik Komitesi verilerine göre) seviyesindedir. Ülkemiz, Çin, Rusya ve Kazakistan'ın ardından Özbekistan'ın en büyük dördüncü dış ticaret ortağı konumundadır.

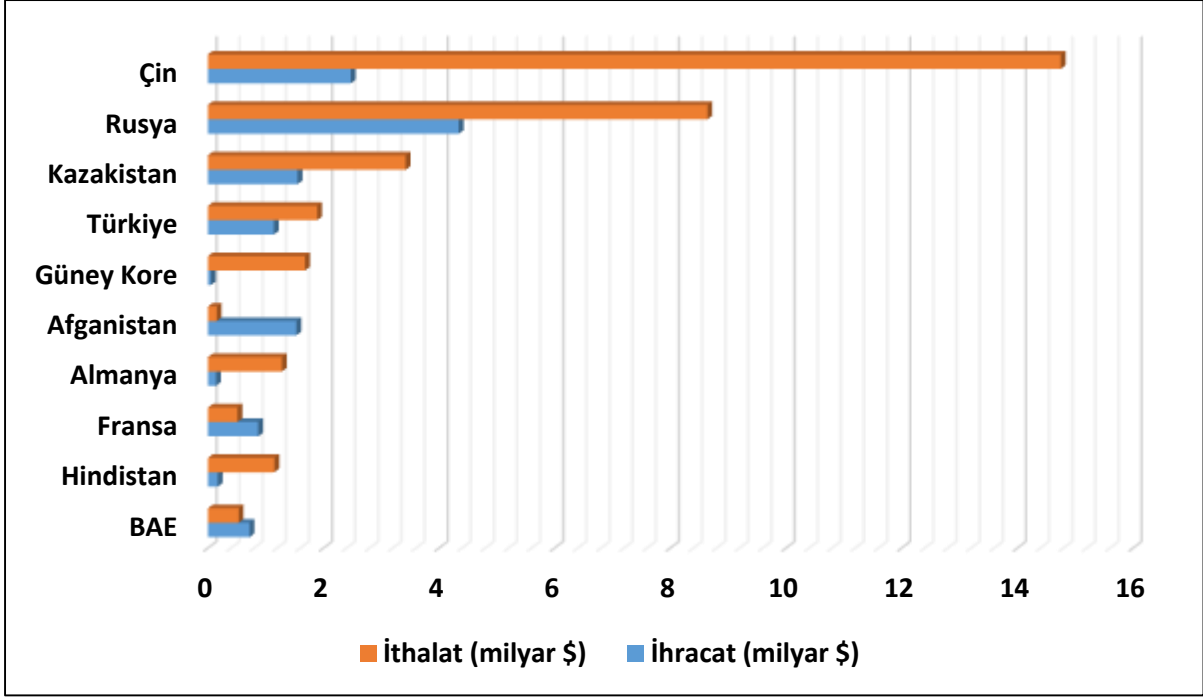
Özbekistan'ın 2025 yılında 199 farklı ülke ile dış ticaret gerçekleştirmiş olup, ilk 10 dış ticaret ortağı ile gerçekleştirdiği ticaret, toplam dış ticaret hacminin %58'ini teşkil etmektedir. İlk 10'da yer alan ülkelere yalnızca Afganistan, Fransa ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile yapılan ticarete dış ticaret fazlası verdiği görülmektedir.

Bilindiği üzere Özbekistan, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri arasındaki serbest ticaret bölgesinin¹¹ bir parçasıdır. BDT ülkeleri ile yapılan ticaret Özbekistan'ın 2025 yılı toplam dış ticaretinin %33'ünü oluşturmaktadır.

¹¹ Azerbaycan, Belarus, Gürcistan, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Rusya, Tacikistan ve Ukrayna

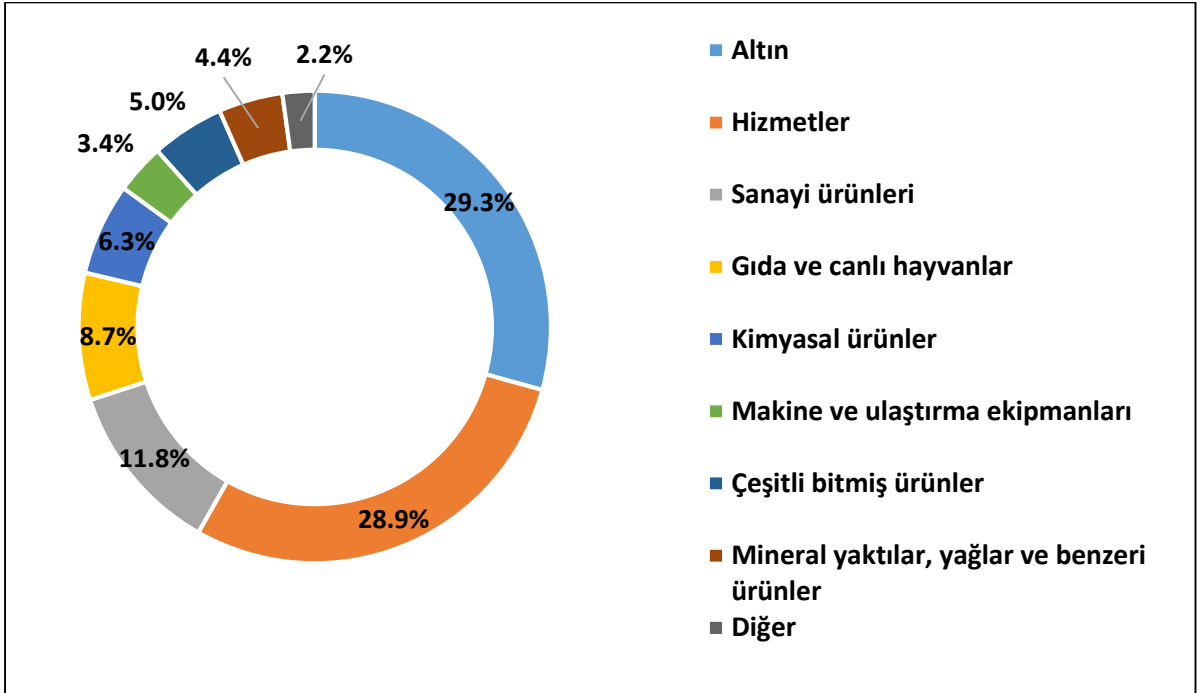

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Özbekistan'ın 2025 yılı dış faaliyetlerinin yarısına yakınının Taşkent bölgesi (%10) ve Taşkent Şehri'nde (%38) gerçekleştirildiği görülmektedir. Taşkent'ten sonra dış ticarete önde gelen diğer bölgeler ise sırasıyla Andican, Semerkant ve Fergana'dır. En az dış ticaret faaliyeti yürütülen bölgeler ise sırasıyla, Surhanderya, Karakalpakistan Cumhuriyeti ve Harezm'dir.

2025 yılı ihracatında öne çıkan ürün grupları SITC sınıflandırmasına göre aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

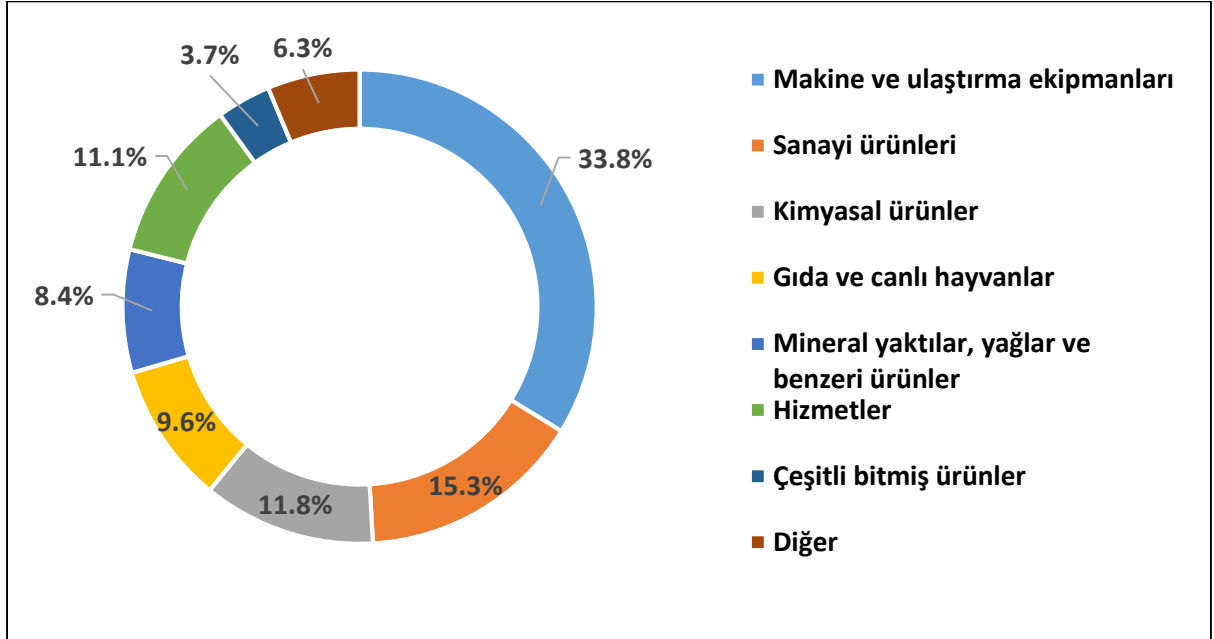

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Görüldüğü üzere 2025 yılı ihracatının yarısından fazlasını altın ve hizmetler ihracatı oluşturmaktadır. Sanayi ürünleri ihracatında pamuk ipliği ve kumaşlar (1,7 milyar USD), hizmet ihracatında turizm (4,9 milyar USD) ve taşımacılık (3,2 milyar USD) sektörleri, gıda ürünleri ve canlı hayvanlar ihracatında meyve ve sebzeler (2,2 milyar USD), kimyasal ürünler ihracatında gübreler ve inorganik kimyasallar (1,2 milyar USD), mineral yakıtlar, yağlar ve benzeri ürünler ihracatında petrol (674 milyon USD), çeşitli bitmiş ürünler ihracatında tekstil ürünleri (1 milyar USD) ve makine ve ulaştırma ekipmanları ihracatında motorlu taşıtlar (357 milyon USD) öne çıkmaktadır.

Özbekistan'ın 2025 yılında en çok ihracat yaptığı ilk 5 ülke sırasıyla Rusya, Çin, Kazakistan, Afganistan ve Türkiye'dir. BDT ülkelerine yapılan ihracat toplam ihracatın yaklaşık %32'sini oluşturmaktadır.

Özbekistan'ın 2025 yılı ithalatında öne çıkan ürün grupları SITC sınıflandırmasına göre aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Sanayi ürünleri ithalatında dökme demir ve çelik (3,1 milyar USD), hizmet ithalatında turizm sektörü (2,6 milyar USD), gıda ürünleri ve canlı hayvanlar ithalatında tahıl ve tahıl mamulleri (1,1 milyar USD), kimyasal ürünler ithalatında ilaçlar ve medikal ürünler (2 milyar USD), mineral yakıtlar, yağlar ve benzeri ürünler ithalatında petrol ve petrol ürünleri (2 milyar USD) ile doğal gaz (1,6 milyar USD), makine ve ulaştırma ekipmanları ithalatında kara taşıtları (3,7 milyar \$) ile özel amaçlı makineler (3 milyar USD) ve elektrikli makineler (2,7 milyar USD) öne çıkmaktadır.

Özbekistan'ın 2025 yılında en çok ithalat yaptığı ilk 5 ülke sırasıyla Çin, Rusya, Kazakistan, Türkiye ve Güney Kore'dir. BDT ülkelerinden yapılan ithalat toplam ithalatın yaklaşık %32'sini oluşturmaktadır.

ULAŞIM ALTYAPISI

Türkistan coğrafyasının kalbinde ve çeşitli ulaşım koridorlarının merkezinde yer alan Özbekistan, bölgesel bir lojistik lideri ve Avrupa ile Asya arasında bir köprü olabilmek için doğal bir konuma sahiptir. Geniş bir karayolu ağı, mevcut demiryolu altyapısı ve Orta Asya'nın en işlek üçüncü havalimanı (Taşkent Uluslararası Havalimanı) ile Özbekistan'ın, bölgesel ve uluslararası ticaret ve taşımacılıkta önemli bir rol oynama potansiyeli bulunmaktadır. Bununla birlikte, Özbekistan'ın lojistik sektörü görece az gelişmiş ve emsal ülkelere göre pahalı olup, ülkenin ulaşım ve depolamada önemli bir oyuncu olmasını sağlayacak büyüme ve modernizasyon şimdiye kadar sağlanamamıştır. Ancak, uluslararası finans kuruluşlarının desteği, devlet reformları ve yatırımları ile büyüyen özel lojistik sektörü sayesinde Özbekistan, bölgesel ve uluslararası lojistik ağlarına entegre olma çabalarını sürdürmektedir.

Çifte kara ile çevrili (double-landlocked) bir ülke olarak Özbekistan, komşu ülkelerinin ve ticaret ortaklarının çoğundan daha yüksek nakliye maliyetlerine katlanmak durumundadır. Az gelişmiş altyapı ve ulaşım ağları, sınır sıkışıklığı, zayıf bölgesel bağlantı ve yüksek aktarma seviyeleri ile eskiyen altyapı, yüksek lojistik giderlerine olumsuz katkıda bulunmaktadır. Dünya Bankası, 2020 yılında Özbekistan'ın toplam lojistik maliyetinin 8 milyar ABD doları olduğunu ve bunun %35'ini nakliye, %25'ini stok taşıma, %21,3'ünü depolama ve %18,8'ini yönetim ve idare maliyetlerinin oluşturduğunu tahmin etmiştir.

Demiryolu

Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İstatistik Ajansı'na göre, Özbekistan'da yaklaşık 6.100 kilometre demiryolu hattı kullanılmakta olup, bu hatların 4.840 kilometresi kamuya aittir. Elektrifikasyonu tamamlanmış demiryolu uzunluğu ise 1.942 km'dir. Demiryolu ağı, 1,52 metrelik geniş hatlı raylar kullanılarak batıda Urgenç, Buhara ve Navoi'den merkezde Karshi, Termez ve Semerkant'a ve doğuda Taşkent ve Fergana Vadisi'ne kadar Özbekistan'ın büyük şehirlerini ve bölgelerini birbirine bağlamaktadır.

Özbekistan'da demiryolu yük taşımacılığı hacmi son 15 yılda istikrarlı bir şekilde artarak 2010 yılında 56,9 milyon tondan 2024 yılında 73,9 milyon tona yükselmiştir. Bu süre zarfında Özbekistan'ın demiryolu altyapısında elektrifikasyon gibi iyileştirmeler devreye girerken, Çin, Rusya ve Afganistan ile yeni güzergâhlar ek yük taşımacılığı için fırsatlar yaratmıştır. Ancak, toplam taşımacılığın yüzdesi olarak, yük taşımacılığında demiryolunun payı 2010'daki %7,2'lik yüksek seviyesinden 2024'te %4,9'a düşmüştür. Demiryolu taşımacılığı, demiryolu araçlarının yetersizliği ve komşu ülkelerle gelişmemiş altyapı bağlantıları nedeniyle, toplam yük taşımacılığının %90'ından fazlasını oluşturan karayolu taşımacılığı ile ciddi bir rekabet içerisinde.

Özbekistan'da yük taşımacılığının neredeyse tamamı, demiryolu taşımacılığında tekel konumundaki dikey olarak entegre bir şirket olan devlete ait O'zbekiston Temir Yo'llari (UTY) tarafından gerçekleştirilmektedir.

Orta Asya'nın, özellikle de çift karayla çevrili Özbekistan'ın, açık denize uzaklığı nedeniyle, demiryolları bu devletin ekonomik planlamasında çok önemli bir role sahiptir.

Şubat 2022'de Özbekistan, Pakistan ve Afganistan arasında bu üç ülkeyi birbirine bağlayacak olan 750 kilometrelik bir demiryolu projesinin (Termez - Mezar-ı-Şerif –Kabil - Peşaver demiryolu) inşasının yol haritası üzerinde Taşkent'te anlaşma sağlamışlardır. Söz konusu Trans-Afgan Demiryolu projesi, Orta Asya'yı Pakistan'ın Karaçi, Gwadar ve Qasim limanlarına bağlayan en ekonomik ve en kısa yol olarak değerlendirilmektedir. Özbekistan'ı Afganistan üzerinden Pakistan'ın başlıca limanlarına bağlayan Trans-Afgan demiryolu üzerinde bir fizibilite çalışması hazırlanmakta olup, söz konusu projenin 3 tünel, 100'den fazla geçiş ve 336 köprü dâhil olmak üzere, 1.200'den fazla yapının inşasını içereceği ve maliyetinin yaklaşık 4,5 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir.

Eylül 2022'de Semerkant'ta gerçekleştirilen Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi kapsamında, müzakereleri uzun süredir devam eden Özbekistan-Kırgızistan-Çin demiryolu projesine ilişkin anlaşma imzalanmıştır. Proje kapsamında, demiryolu hattının Kırgızistan'dan geçecek 280 km'lik kısmı 4 milyar dolarlık bir yatırım ile sıfırdan inşa edilecektir.

Söz konusu demiryolu hattının tamamlanmasıyla, hâlihazırda Kazakistan üzerinden geçen Çin-Avrupa demiryolu hattının Kırgızistan üzerinden geçmesi sağlanarak, söz konusu hattın

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

uzunluğunun 900 km kılalacağı öngörölmektedir. Yıllık taşınacak yük hacminin 13 milyon ton olması beklenen yeni hat sayesinde, Çin'den yola çıkan yükün Türkiye'ye ulaşma süresinin 8 gün kısalması beklenmektedir.

Karayolu

Özbekistan gibi çifte kara ile çevrili bir ülke için karayolu, ulaşım ve lojistik altyapısının can damarı konumundadır. Her 100 kilometrekareye 40 kilometreden fazla yol düşen Özbekistan, Orta Asya'daki en yüksek yol yoğunluğuna sahip ülkedir. 2024 yılında Özbekistan'da 1,52 milyar ton yük taşımacılığı yapılmış olup, karayolu taşımacılığı Özbekistan'daki toplam yük taşımacılığının yaklaşık %92'sini oluşturmaktadır. Ancak demiryolları gibi Özbekistan'ın karayolu taşımacılığı sektörü de bölgesel olarak rekabet edebilmek, artan talepten ve büyüyen uluslararası ticaret akışından faydalanabilmek için altyapıya, verimliliğe ve bağlanabilirliğe yatırım yapılmasını gerektirmektedir.

Özbekistan'da 185.000 kilometreden fazla yol bulunmakta ve bunların yaklaşık 44.000 kilometresi kamu tarafından denetlenen yollardan oluşmaktadır. Özbekistan'ın kamu yollarının %98'inden fazlası asfaltlanmıştır. Özbekistan, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri arasında Rusya (1,6 milyon kilometre), Belarus (103.000 kilometre) ve Kazakistan'ın (95.400 kilometre) ardından dördüncü en uzun karayolu ağına sahip ülke konumundadır.

Özbekistan, çeşitli kara yollarıyla uluslararası pazarlarla bağlantılıdır. Kargo hacmi açısından en büyük rota, Özbekistan'ı Kazakistan üzerinden Uzak Doğu Rusya (Vladivostok) ve Çin (Şanghay) limanlarına bağlayan Doğu rotasıdır.

Kuzey ve Batı yolları, Özbekistan'ı Hazar Denizi ve Kafkaslar üzerinden Rusya (Moskova) ve Avrupa'ya bağlamaktadır. Güney rotası, Türkmenistan üzerinden İran'daki (Çabahar) limanlara ve Afganistan üzerinden Pakistan'daki (Karaçi, Gwadar ve Qasim) limanlara karayoluyla erişim sağlamaktadır.

Özbekistan'daki yolların kalitesi ve dağılımı bölgelere göre büyük farklılıklar göstermektedir. Özbekistan'ın karayolu ağının önemli bir kısmı eskimiş veya kötü inşa edilmiştir ve onarıma ihtiyaç duymaktadır. Uluslararası yol kesimleri genellikle ulusal ve bölgesel yollardan daha iyi durumdadır; ancak Özbekistan'ın toplam yol ağının yalnızca %10'undan azını oluşturmaktadır. Büyük şehirlerin dışındaki daha uzak bölgelerde yollara erişim sınırlıdır ve kırsal alanlardaki yolların kalitesi genellikle daha düşüktür. Özbekistan'ın birçok bölgesinde karayolu altyapısının yeterince gelişmemiş olması ekonomik büyümeyi engellemekte ve karayolu taşımacılığı sektörünün gelişmesi için fırsatları kısıtlamaktadır.

Havayolu

Özbekistan'da 11 uluslararası ve 6 yerel olmak üzere toplam 17 havalimanı bulunmaktadır. 2025 yılında 15,5 milyon yolcuya hizmet verilmiş ve yaklaşık 129 bin uçuş gerçekleştirilmiştir. Yolcu sayısı bir önceki yıla göre %15 oranında artış göstermiştir. Yolcuların %80'inden fazlası

TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

dış hat yolcularıdır. Ülkenin en büyük havalimanı konumunda olan Taşkent İslam Kerimov Uluslararası Havalimanı, saatte 2.400 yolcu terminal kapasitesiyle 2025 yılında yaklaşık 10 milyon yolcuya hizmet vermiştir. Bir turizm merkezi olan Semerkant Uluslararası Havalimanı saatte 1.000 yolcu kapasiteli terminaliyle ikinci büyük havalimanıdır.

Özbekistan'ın hava kargo taşımacılığı sektörü Özbekistan'ın genel lojistik sektörünün oldukça küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Toplam yük taşımacılığının yüzdesi olarak hava kargo taşımacılığı 2010 yılında %3,7 ile en yüksek noktaya ulaşmış ve 2019'dan bu yana %1'in altında bir paya sahip olmuştur. 2024 yılında, bir önceki yıla göre %12 artışla, hava kargo taşımacılığı kapsamında 98,1 bin ton ürün taşınmıştır. 2025 yılında hava kargo ile gerçekleştirilen dış ticaret hacmi 335 milyon USD seviyesinde olup, bunun önemli bir bölümü Özbekistan'dan gerçekleştirilen ihracattır. Taşkent Havalimanı'nda 2025 yılında faaliyet geçen yeni kargo terminalinin yıllık kapasitesi 30.000 tondan 120.000 tona yükseltilmiştir.

Özbekistan İstatistik Ajansına göre, hava kargo sektörünün büyümesi 2018'den bu yana dalgalı bir seyir izlemektedir. Tarihsel olarak, Özbekistan'ın hava kargo işinin önemli bir kaynağı, 2008 yılında Navoi Uluslararası Havalimanı'nda uluslararası bir lojistik merkezinin inşasına ve işletilmesine yardımcı olmak için Özbekistan Havayolları ile bir anlaşma imzalayan Korean Air'den gelmiştir. Korean Air, Incheon ile Milano arasındaki rotasında Navoi'yi ara nokta olarak kullanarak, Navoi Uluslararası Lojistik Merkezi ile Navoi Serbest Ekonomik Bölgesi'nin geliştirilmesine yardımcı olmuştur. Ancak Kore Havayolları ile yapılan sözleşme 2019 yılında sona ermiştir. Kasım 2022'de Özbek hükümeti, bir Birleşik Arap Emirlikleri şirketi olan Terminals Holding'in Navoi Havalimanı'nın kargo terminalinin yönetimini devralacağını ve transit hacimlerini on kat artırmayı planladığını duyurmuştur. Özbekistan Havalimanları A.Ş. verilerine göre, 2024 yılında 100 bin tondan fazla kargo Navoi Uluslararası Havalimanı'ndan transit geçiş yapmıştır.

Devlete ait bayrak taşıyıcı olan Özbekistan Havayolları, yolcu filosundaki 44 uçağa kıyasla kargo taşımacılığı için 4 uçak işletmektedir. Özbekistan Havayolları'nın ana faaliyet alanı yolcu taşımacılığıdır ve Özbekistan'ın turizm sektörünü geliştirmeye odaklanması nedeniyle kargo taşımacılığının toplam gelir içindeki payı azalmaktadır. Kargo taşımacılığı, Özbekistan Havayolları'nın toplam gelirinin 2020'de yaklaşık %24'ünü; 2024'te ise yaklaşık %11'ini oluşturmuştur.